

נביאים וסופרים – ירמיהו וברוך

ד"ר מירי שליסל

נקודת מוצא:

ירמיהו פרק מה

- (א) הַדְּבַר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶל בְּרוּךְ בֶּן נִרְיָה בְּכַתְּבוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
עַל סֵפֶר מִפִּי יְרֵמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבַּעִית לְיְהוֹזָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר : ס
- (ב) כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ בְּרוּךְ :
(ג) אָמַרְתָּ אוֹי נָא לִי כִי יִסֹּף ה' יָגוֹן עַל מְכַאֲבֵי יַגְעֹתַי בְּאַנְחֹתַי וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי :
ס
- (ד) כֹּה תֹאמַר אֱלֹהֵי כֹה אָמַר ה' הִנֵּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי אֲנִי הָרִס וְאֵת אֲשֶׁר נִטַּעְתִּי אֲנִי
נִתְּשׁ וְאֵת כָּל הָאָרֶץ הִיא :
(ה) וְאִתָּה תִּבְקֹשׁ לָךְ גְּדֻלוֹת אֵל תִּבְקֹשׁ כִּי הִנְנִי מִבִּיא רָעָה עַל כָּל בֶּשָׂר נְאֻם ה'
וְנִתַּתִּי לָךְ אֶת נַפְשֶׁךָ לְשָׁלַל עַל כָּל הַמְּקֻמּוֹת אֲשֶׁר תִּלְדֶּךָ שָׁם : ס

נקודת מוצא (ב):

ירמיהו פרק לו

(א) וַיְהִי בַשָּׁנָה הַרְבִּיעֵת לַיהוֹזָקִים בֶּן יֵאֲשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת ה' לֵאמֹר:

(ב) קח לך מגלת ספר וכתבת עליה את כל הדברים אשר דברתי אליך על ישראל ועל יהודה ועל כל הגוים מיום דברתי אליך מימי יאשיהו ועד היום הזה:

(ג) אולי ישמעו בית יהודה את כל הרעה אשר אנכי חשב לעשות להם למען ישובו איש מדרךכו הרעה וסלחתי לעונם ולחטאתם: ס

(ד) ויקרא ירמיהו את ברוך בן נריה ויכתב ברוך מפי ירמיהו את כל דברי ה' אשר דבר אליו על מגלת ספר:

(ה) ויצוה ירמיהו את ברוך לאמר אני עצור לא אוכל לבוא בית ה':

(ו) ובאת אתה וקראת במגלה אשר כתבת מפי את דברי ה' באזני העם בית ה' ביום צום וגם באזני כל יהודה הבאים מעריהם תקראם:

(ז) אולי תפל תחנתם לפני ה' וישבו איש מדרךכו הרעה כי גדול האף והחמה אשר דבר ה' אל העם הזה:

(ח) ויעש ברוך בן נריה ככל אשר צוהו ירמיהו הנביא לקרא בספר דברי ה' בית ה': ס

(כז) ויהי דבר ה' אל ירמיהו אחרי שרף המלך את המגלה ואת הדברים אשר כתב ברוך מפי ירמיהו לאמר:

(כח) שוב קח לך מגלה אחרת וכתב עליה את כל הדברים הראשנים אשר היו על המגלה הראשנה אשר שרף יהוה מלך יהודה:

(לב) וירמיהו לקח מגלה אחרת ויתנה אל ברוך בן נריהו הספר ויכתב עליה מפי ירמיהו את כל דברי הספר אשר שרף יהוה מלך יהודה באש ועוד נוסף עליהם דברים רבים כהמה:

ירמיהו פרק לב

(ח) וַיָּבֵא אֵלַי חֲנַמְיָאל בֶּן דָּדַי כְּדַבֵּר ה' אֵל חֲצַר הַמְּטָרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קִנְה נָא אֶת שְׂדֵי אֲשֶׁר בְּעֲנָתוֹת אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ בְּנֵימִין כִּי לָךְ מִשְׁפַּט הַיְרֵשָׁה וּלְךָ הַגְּאֻלָּה קִנְה לָךְ וְאַדַּע כִּי דָבַר ה' הוּא:

(ט) וְאַקְנֶה אֶת הַשָּׂדֶה מֵאֵת חֲנַמְיָאל בֶּן דָּדַי אֲשֶׁר בְּעֲנָתוֹת וְאַשְׁקֶלָה לוֹ אֶת הַכֶּסֶף שְׂבַעַה שְׁקָלִים וַעֲשֶׂרָה הַכֶּסֶף:

(י) וְאַכְתֹּב בְּסֵפֶר וְאַחֲתֶם וְאַעֲד עֵדִים וְאַשְׁקֶל הַכֶּסֶף בְּמֵאזְנַיִם:

(יא) וְאַקַּח אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת הַחֲתוּם הַמְצֹנָה וְהַחֲקִים וְאֶת הַגְּלוּי:

(יב) וְאַתֵּן אֶת הַסֵּפֶר הַמִּקְנָה אֶל בְּרוּךְ בֶּן נִרְיָה בֶּן מַחְסִיָּה לְעֵינַי חֲנַמְיָאל דָּדַי וּלְעֵינַי הָעֵדִים הַכֹּתְבִים בְּסֵפֶר הַמִּקְנָה לְעֵינַי כָּל הַיְהוּדִים הַיֹּשְׁבִים בְּחֲצַר הַמְּטָרָה:

(יג) וְאַצְוֶה אֶת בְּרוּךְ לְעֵינֵיהֶם לֵאמֹר:

(יד) כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְקוֹחַ אֶת הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה אֵת סֵפֶר הַמִּקְנָה הַזֶּה וְאֵת הַחֲתוּם וְאֵת סֵפֶר הַגְּלוּי הַזֶּה וּנְתַתֶּם בְּכָלִי חָרֵשׁ לְמַעַן יַעֲמְדוּ יָמִים רַבִּים: ס

(טו) כִּי כֹה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יִקְנוּ בְּתִים וְשָׂדוֹת וּכְרָמִים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת: פ

(טז) וְאַתְּפִיל אֶל ה' אַחֲרֵי תַתִּי אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶל בְּרוּךְ בֶּן נִרְיָה לֵאמֹר:

אחרי החורבן:

ירמיהו פרק מג

- (א) וַיְהִי כְּכַלּוֹת יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם אֶת כָּל דְּבָרֵי הַי' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר שָׁלְחוּ הַי' אֱלֹהֵיהֶם אֲלֵיהֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:
- (ב) וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה בֶן הוֹשַׁעְיָה וַיּוֹחֲנוּ בֶן קֶרַח וְכָל הָאֲנָשִׁים הַזֵּדִים אֹמְרִים אֶל יִרְמְיָהוּ שֶׁקָּר אֶתְּהָ מִדְּבַר לֹא שְׁלַחְךָ הַי' אֲלֵהֵינוּ לֵאמֹר לֹא תָבֹאוּ מִצְרַיִם לְגוֹר שָׁם:
- (ג) כִּי בְרוּךְ בֶּן נִרְיָה מִסִּית אֶתְךָ בָּנוּ לְמַעַן תֵּת אֶתְנוּ בְּיַד הַכַּשְׂדִּים לְהַמִּית אֶתְנוּ וּלְהַגְלוֹת אֶתְנוּ בָּבֶל:
- (ד) וְלֹא שָׁמַע יוֹחֲנָן בֶּן קֶרַח וְכָל שְׂרֵי הַחֲיָלִים וְכָל הָעָם בְּקוֹל הַי' לְשַׁבֵּת בְּאֶרֶץ יְהוּדָה:
- (ה) וַיִּקַּח יוֹחֲנָן בֶּן קֶרַח וְכָל שְׂרֵי הַחֲיָלִים אֶת כָּל שְׂאֵרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׁבוּ מִכָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְּחוּ שָׁם לְגוֹר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה:
- (ו) אֶת הַגְּבָרִים וְאֶת הַנְּשִׁים וְאֶת הַטָּף וְאֶת בְּנוֹת הַמְּלָךְ וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר הֵנִיחַ נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים אֶת גְּדֻלָּתָהּ בֶּן אַחִיקָם בֶּן שָׁפָן וְאֶת יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא וְאֶת בְּרוּךְ בֶּן נִרְיָהוּ:
- (ז) וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ מִצְרַיִם כִּי לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל הַי' וַיָּבֹאוּ עַד תַּחְפְּנִחַס:

חזרה לנקודת המוצא:

ירמיהו פרק מה

- (א) הַדְּבַר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶל בְּרוּךְ בֶּן יִרְמְיָה בְּכַתְּבוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
עַל סֵפֶר מִפִּי יְרֵמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבַעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר : ס
- (ב) כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ בְּרוּךְ :
(ג) אָמַרְתָּ אוֹי נָא לִי כִי יִסַּף ה' יְגוֹן עַל מַכְאֲבֵי יַגְעֹתַי בְּאַנְחֹתַי וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי :
(ד) כֹּה תֹאמַר אֱלֹהֵי כֹה אָמַר ה' הִנֵּה אֲשֶׁר בְּנִיתִי אֲנִי הִרְס וְאֵת אֲשֶׁר נְטַעְתִּי אֲנִי
נִתַּשׁ וְאֵת כָּל הָאָרֶץ הִיא :
(ה) וְאֵתָה תִּבְקֹשׁ לָךְ גְּדֻלוֹת אֵל תִּבְקֹשׁ כִּי הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל כָּל בֶּשָׂר נְאֻם ה'
וְנִתַּתִּי לָךְ אֶת נַפְשֶׁךָ לְשָׁלַל עַל כָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר תִּלְךָ שָׁם : ס

(א) וַיְהִי בַשָּׁנָה הָרְבִיעִת לַיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת ה' לֵאמֹר :

ירמיהו פרק כה

(א) הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה עַל יִרְמְיָהוּ עַל כָּל עַם יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִת לַיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הִיא הַשָּׁנָה הָרְאשִׁית לְנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל :

(ב) אֲשֶׁר דָּבַר יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא עַל כָּל עַם יְהוּדָה וְאֵל כָּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לֵאמֹר :

(ג) מִן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַיֹּאשִׁיָּהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה זֶה שְׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הָיָה דְבַר ה' אֵלַי וְאֵדְבַר אֵלֵיכֶם אֲשֶׁכֶם וְדַבַּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם :

(ד) וְשָׁלַח ה' אֵלֵיכֶם אֶת כָּל עֲבָדָיו הַנְּבִאִים הַשְּׂפָם וְשָׁלַח וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְלֹא הִטִּיתֶם אֶת אַזְנוֹתֵיכֶם לִשְׁמֹעַ :

(ה) לֵאמֹר שׁוּבוּ נָא אִישׁ מִדְרָכּוֹ הַרְעָה וּמִרְעַ מַעֲלָלֵיכֶם וּשְׁבוּ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַן ה' לָכֶם וְלֹאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם :

(ו) וְאֵל תִּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים לְעַבְדָם וְלִהְיֶתְחֹות לָהֶם וְלֹא תִכְעִיסוּ אוֹתִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם וְלֹא אָרַע לָכֶם :

(ז) וְלֹא שְׁמַעְתֶּם אֵלַי נְאֻם ה' לְמַעַן הַכְּעִסוּנִי הַכְּעִיסֵנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם לְרַע לָכֶם : ס

(ח) לָכֵן כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת יְעַן אֲשֶׁר לֹא שְׁמַעְתֶּם אֶת דְּבָרַי :....

ירמיהו פרק מו

(א) אֲשֶׁר הָיָה דְבַר ה' אֶל יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא עַל הַגּוֹיִם :

(ב) לְמִצְרַיִם עַל חֵיל פְּרָעָה נָכוּ מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר הָיָה עַל נְהַר פְּרָת בְּכַרְכַּמֶּשׁ אֲשֶׁר
הָכָה נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לְיְהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה :

קרוב כרכמיש מתחולל ב605 לפנה"ס ובו מנצח נבוכדנאצר את
פרעה נכו ובכך תופס את ההגמוניה על הסביבה.
בכסלו 604 יוצא למסע ביהודה וכובש את אשקלון...

ירמיהו פרק לו

**(ט) וַיְהִי בַשָּׁנָה הַחֲמִשִּׁית לַיהוֹזָקִים בֶּן יֵאֲשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֹדֶשׁ
הַתְּשֻׁעִי קָרְאוּ צוֹם לְפָנָיו ה' כָּל הָעָם בִּירוּשָׁלַם וְכָל הָעָם הַבָּאִים מֵעָרֵי
יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם :**

**(י) וַיִּקְרָא בָרוּךְ בַּסֵּפֶר אֶת דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ בֵּית ה' בְּלִשְׁכַּת גִּמְרִיָּהוּ בֶן שָׁפָן
הַסֵּפֶר בַּחֲצַר הָעֵלְיוֹן פֶּתַח שַׁעַר בֵּית ה' הַחֹדֶשׁ בְּאַזְנֵי כָל הָעָם :**

חזרה לנקודת המוצא:

ירמיהו פרק מה

- (א) הַדְּבַר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶל בְּרוּךְ בֶּן נִרְיָה בְּכַתְּבוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
עַל סֵפֶר מִפִּי יְרֵמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבַּעִית לְיְהוֹזָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר : ס
- (ב) כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ בְּרוּךְ :
(ג) אָמַרְתָּ אוֹי נָא לִי כִי יִסֹּף ה' יָגוֹן עַל מַכְאֲבֵי יַגְעֹתַי בְּאַנְחָתִי וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי :
ס
- (ד) כֹּה תֹאמַר אֱלֹהֵי ה' הִנֵּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי אֲנִי הָרִס וְאֵת אֲשֶׁר נִטַּעְתִּי אֲנִי
נִתַּשׁ וְאֵת כָּל הָאָרֶץ הִיא :
(ה) וְאִתָּה תִּבְקֹשׁ לָךְ גְּדֻלוֹת אֵל תִּבְקֹשׁ כִּי הִנְנִי מִבִּיא רָעָה עַל כָּל בֶּשָׂר נְאֻם ה'
וְנִתַּתִּי לָךְ אֶת נַפְשֶׁךָ לְשָׁלַל עַל כָּל הַמְּקֻמּוֹת אֲשֶׁר תִּלְדֶּךָ שָׁם : ס

1. פרק א : (י) ראה הפקדתיך היום הזה על הגוים ועל הממלכות לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס לבנות ולנטוע : פ
2. פרק יב : (טו) והיה אחרי נתשי אותם אשוב ורחמתיים והשבתיים איש לנחלתו ואיש לארצו : ... (יז) ואם לא ישמעו ונתשתי את הגוי ההוא נתוש ואבד נאם ה' : ס
3. פרק יח : (ו) הכיוצר הזה לא אוכל לעשות לכם בית ישראל נאם ה' הנה כחמר ביד היוצר כן אתם בנדי בית ישראל : ס (ז) רגע אדבר על גוי ועל ממלכה לנתוש ולנתוץ ולהאביד : (ח) ושב הגוי ההוא מרעתו אשר דברתי עליו ונחמתי על הרעה אשר חשבתי לעשות לו : ס (ט) ורגע אדבר על גוי ועל ממלכה לבנות ולנטוע : (י) ועשה הרע בעיני לבתי שמע בקולי ונחמתי על הטובה אשר אמרתי להיטיב אותו : ס
4. פרק כד : (ה) פה אמר ה' אלהי ישראל פתאנים הטבות האלה כן אפיר את גלות יהודה אשר שלחתי מן המקום הזה ארץ פשדים לטובה : (ו) ושמתי עיני עליהם לטובה והשבתיים על הארץ הזאת ובניתים ולא אהרס ונטעתיים ולא אתוש :
5. פרק לא : (כו) הנה ימים באים נאם ה' וזרעתי את בית ישראל ואת בית יהודה זרע אדם וזרע בהמה : (כז) והיה כאשר שקדתי עליהם לנתוש ולנתוץ ולהרס ולהאביד ולהרע כן אשקד עליהם לבנות ולנטוע נאם ה' :
6. פרק מב : (י) אם טוב תשבו בארץ הזאת ובניתים אתכם ולא אהרס ונטעתי אתכם ולא אתוש כי נחמתי אל הרעה אשר עשיתי לכם :

ימי העיון בתנ"ך תשע"ט

כעת נוכל לחזור ולפענח את המשמעות של הנבואה בפרק מ"ה

חזרה לנקודת המוצא:

ירמיהו פרק מה

(א) הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְרֵמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל בְּרוּךְ בֶּן נִרְיָה בְּכַתְּבוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
עַל סֵפֶר מִפִּי יְרֵמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבַעִית לְיְהוֹזָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר : ס
(ב) כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ בְּרוּךְ :

(ג) אָמַרְתָּ אוֹי נָא לִי כִי יִסַּף ה' יָגוֹן עַל מְכַאֲבֵי יַגְעֹתִי בְּאַנְחָתִי וּמְנוּחָה לֹא
מְצָאתִי :

(ד) כֹּה תֹאמַר אֱלֹהֵי כֹה אָמַר ה' הִנֵּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי אֲנִי הִרְסִי וְאֵת אֲשֶׁר נִטַּעְתִּי אֲנִי
נִתְּשׁ וְאֵת כָּל הָאָרֶץ הִיא :

(ה) וְאִתָּה תִּבְקֹשׁ לָךְ גְּדֻלוֹת אֵל תִּבְקֹשׁ כִּי הִנְנִי מִבִּיא רָעָה עַל כָּל בֶּשָׂר נְאֻם ה'
וְנִתַּתִּי לָךְ אֶת נַפְשְׁךָ לְשָׁלַל עַל כָּל הַמְּקֻמּוֹת אֲשֶׁר תִּלְדָּךְ שָׁם : ס

ימי העיון בתנ"ך תשע"ט

מדרש זוטא - איכה פרשה א דבר אחר נחמו נחמו עמי.

מי צריך לנחם ישראל או הקב"ה?

למי שמתה אשתו למי מנחמים לא לבעל מנחמים? כך נמשלה ציון. שנאמר 'במחשכים הושיבני כמתי עולם' (איכה ג' ו'). לא אתם צריכים לנחמני נחמוני נחמוני.

משל למה הדבר דומה למי שנשבו בניו בחייו, למי מנחמים לא לאביהם מנחמים? כך 'בני יצאוני ואינסי' (ירמיה י' כ').

משל למי שנשרף ביתו למי מנחמים לא לבעל הבית? כך אמר הקב"ה שרפו את ביתי, שנאמר 'וישרף את בית ה' ואת בית המלך ואת כל בתי ירושלים ואת כל בית הגדול שרף באש' (שם /ירמיהו/ נ"ב י"ג)

משל למי שנשרף כרמו ונקצץ, למי מנחמים, לא לבעל הכרם? כך הקב"ה, 'כי כרם ה' צבאות בית ישראל' (ישעיה ה' ז').

משל לרועה שנכנס ארי בין צאנו וטרף ואכל מהם, למי מנחמים, לא לבעל הצאן? כך הקב"ה, דכתיב 'צאן אובדות היו עמי רועיהם התעוסי' (ירמיה נ' ו'). הוי אומר לי אתם צריכים לנחם, נחמוני נחמוני.

ימי העיון בתנ"ך תשע"ט

מכילתא דרבי ישמעאל בא ר' עקיבא אומר לאמר צא ואמור להם שבזכותם הוא מדבר עמי, שכל שלשים ושמונה שנה שהיה כועס על ישראל לא היה מדבר עמו, שנאי' ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות מקרב המחנה וידבר ה' אלי לאמרי' (דברים ב טז - יז).

אמר ר' שמעון בן עזאי איני כמשיב על דברי רבי אלא כמוסיף על דבריו. ולא עם משה בלבד היה מדבר בזכות ישראל אלא עם הנביאים כולם לא דבר אלא בזכות ישראל ... וכן אתה מוצא בברוך בן נריה שהיה מתרעם לפני המקום: 'אמרת אוי נא לי כי יסף ה' יגון על מכאובי'. מה נשתניתי אני מכל תלמידי הנביאים? יהושע שמש משה ושרתה עליו רוח הקודש. אלישע שמש אליהו ושרתה עליו רוח הקודש מה נשתניתי אני מכל תלמידי הנביאים. 'יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי וגוי' ואין מנוחה אלא נבואה שנאמר 'ותנח עליהם הרוח' (במדבר יא כו) ... בא וראה מה המקום משיבו: 'כה תאמר אליו כה אמר ה' הנה אשר בניתי אני הורס וגוי' ואתה תבקש לך גדולות אל תבקש'. ואין גדולות אלא נבואה שנאמר 'ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע' (מלכים ב' ח ד) ... אמר: ברוך בן נריה אם אין כרם אין סייג, אם אין צאן אין רועה, מפני מה? 'כי הנני מביא רעה אל כל בשר וגוי ונתתי לך את נפשך לשלל אל המקום אשר תלך שם'. הא בכל מקום אתה מוצא שאין הנביאים מתנבאים אלא בזכותן של ישראל.

הגמול לו זוכה ברוך : וְנָתַתִּי לְךָ אֶת נַפְשְׁךָ לְשָׁלָל

ירמיהו פרק כ"א (ט) וְאֵל הָעָם הַזֶּה תֹאמַר כֹּה אָמַר ה' הֲנִנִּי נָתַן לְפָנֶיכֶם אֶת דְּרֹךְ
הַחַיִּים וְאֶת דְּרֹךְ הַמָּוֶת : (י) הִישָׁב בְּעִיר הַזֹּאת בַּחֶרֶב וּבָרָעַב וּבַדָּבָר וְהִוָּצֵא
וְנָפַל עַל הַפְּשָׁדִים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם וְחָיָה וְהִיְתָה לוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל :

המקבילה לירמיהו:

פרק ט"ו,

תלונה:

(יח) לָמָּה הָיָה כְּאָבִי נֶצַח וּמִכְּתִי אָנוּשָׁה מֵאַנָּה הֲרַפָּא הָיוּ תִהְיֶה לִי כְמוֹ אֲכָזָב מִיָּס לֹא נֶאֱמָנוּ

תגובה נוזפת: (יט) לָכֵן כֹּה אָמַר ה' אִם תָּשׁוּב וְאַשְׁיִבְךָ לִפְנֵי תַעֲמֹד וְאִם תּוֹצִיא יָקָר מִזֹּלִל כְּפִי תִהְיֶה יָשׁוּבוּ הֵמָּה אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא תָשׁוּב אֵלֵיהֶם:

הבטחה:

(כ) וּנְתַתִּיךָ לָעַם הַזֶּה לְחֹמֶת נְחֹשֶׁת בְּצוּרָה וְנִלְחַמוּ אֵלֶיךָ וְלֹא יוּכְלוּ לָךְ כִּי אֲתִיךָ אֲנִי לְהוֹשִׁיעֶךָ וְלְהַצִּילְךָ נְאֻם ה' : (כא) וְהִצַּלְתִּיךָ מִיַּד רָעִים וּפְדִיתִיךָ מִכַּף עֲרָצִים:

רד"ק על פסוק י"ט: אמר לו האל: דברת כנגדי דברים אשר לא כן באמרך 'היו תהיה לי כמו אכזבי' והנה חטאת לי, ועתה אם תשוב בתשובה לפני ותתחרט על מה שאמרת אני אשיבך בתשובה ואסלח לך ותעמוד לפני כבתחילה

ימי העיון בתנ"ך תשע"ט

פרק לב (יב) וְאַתָּן אֶת הַסֵּפֶר הַמִּקְנָה אֶל בְּרוּךְ בֶּן נְרִיָּה בֶּן מַחְסִיָּה לְעֵינֵי חֲנַמְיָאֵל דָּדִי
וְלְעֵינֵי הָעֵדִים הַכֹּתְבִים בְּסֵפֶר הַמִּקְנָה לְעֵינֵי כָּל הַיְהוּדִים הַיֹּשְׁבִים בְּחֶצֶר הַמִּטְרָה :

פרק נא

(נט) הַדָּבָר אֲשֶׁר צָוָה יְרֻמְיָהוּ הַנְּבִיא אֶת שְׂרָיָה בֶּן נְרִיָּה בֶּן מַחְסִיָּה בְּלִכְתּוֹ אֶת צְדֻקְיָהוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה בְּבֶל בְּשָׁנַת הָרְבַּעִית לְמַלְכוֹ וּשְׂרָיָה שָׂר מְנוּחָה :

(ס) וַיִּכְתֹּב יְרֻמְיָהוּ אֶת כָּל הָרְעָה אֲשֶׁר תָּבוֹא אֶל בְּבֶל אֶל סֵפֶר אֶחָד אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הַכֹּתְבִים אֶל בְּבֶל :

(סא) וַיֹּאמֶר יְרֻמְיָהוּ אֶל שְׂרָיָה כְּבֹאֲךָ בְּבֶל וְרֵאִיתָ וְקִרְאתָ אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה :

(סב) וְאָמַרְתָּ הִי אֶתָּה דְּבַרְתָּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַכְרִיתוֹ לְבִלְתִּי הִיֹּת בּוֹ יוֹשֵׁב לְמַאֲדָם וְעַד בְּהִמָּה
כִּי שָׁמְמוֹת עוֹלָם תִּהְיֶה :

(סג) וְהָיָה כְּכֹלְתֶךָ לְקֹרֵא אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה תִּקְשֹׁר עָלָיו אֶבֶן וְהִשְׁלַכְתּוֹ אֶל תוֹךְ פְּרַת :

(סד) וְאָמַרְתָּ כִּכָּה תִשְׁקַע בְּבֶל וְלֹא תִקּוּם מִפְּנֵי הָרְעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא עָלֶיךָ וַיַּעֲפוּ עַד הַנָּה דְּבָרֵי
יְרֻמְיָהוּ: ס

שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ה

עזרא וסיעתו וחבורתו לא עלו באותה שעה [בימי כורש],
ולמה לא עלה באותה שעה עזרא? שהיה צריך לברר תלמודו לפני
ברוך בן נריה,
ויעלה ברוך בן נריה, אלא אמרי ברוך בן נריה אדם גדול וישיש היה
ואפילו בגלקטיקא לא היה יכול להטען.